

MUSTAQILLIK DAVRIDA O'ZBEKISTONDA OLIMPIYA HARAKATINING DINAMIKASI

Umarov Rixsitilla

*O'zbekiston Jurnalistika va ommaviy
Kommunikatsiyalar universiteti o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Respublikamizda olimpiya harakati tashkil topishi, uning rivojlanishi, dinamikasi haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *Tokio, Osiyo chempionati, sport, Sport vazirligi, Artur Taymazov, Ruslan Nurudinov, xalqaro, champion, Oksana Chusovitina.*

O'zbekistonda so'nggi yillarda Olimpiya harakati kuchaymoqda. Mamlakat 1994-yildan beri Yozgi Olimpiya o'yinlarida ishtirok etib keladi va 2020-yilgi Tokio Olimpiadasi holatiga ko'ra jami 33 ta medal qo'lga kiritgan. O'zbekiston, shuningdek, bir qancha xalqaro sport tadbirlariga mezbonlik qilgan, jumladan, boks bo'yicha 2021-yilgi Osiyo chempionati va 2021-yilgi kurash bo'yicha Osiyo chempionati. O'zbekiston hukumati ko'proq odamlarni sport bilan shug'ullanishga undash uchun sport infratuzilmasiga sarmoya kiritib, jismoniy faollikni targ'ib qilmoqda.

O'zbekistonda olimpiya harakati o'z mamlakatimizda katta ahamiyatga ega bo'lib, milliy sportni rivojlantirish, yoshlarimizning sport bilimlariga qiziqishi va ularning kasbiy yo'nalishlari uchun kerakli sharoitlarni yaratish maqsadida amalga oshiriladi. Olimpiya harakati O'zbekiston Respublikasi sport sohasiga katta hissa qo'shaydi va mamlakatimizda sportning ommaviy ahamiyati ko'payadi. Olimpiya harakati tashkil etilganidan buyon O'zbekiston Respublikasi yutuqlarini qo'llab-quvvatlash, jahon chempionligi va olimpiya oyunlarida yuqori darajada ishtirok etish natijasida taraqqiyotni ko'rsatmoqda. Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasi dunyo miqdoridagi chempionliklarda va olimpiya oyunlarida muvaffaqiyatli ishtirok etmoqda. Olimpiya harakati yil davomida turli turlarda hamkorliklarga kiradi, respublika bo'ylab san'at, madaniyat, turizm, ta'lim, sog'lom turmush tarzi va boshqa sohalar bo'yicha tadbirlar amalga oshiriladi. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi sport sohasida yangiliklar va o'zgarishlar bajariladi, milliy sportning rivojlanishi va yuqori natijalarga erishish uchun kerakli sharoitlar yaratiladi. Olimpiya harakati mamlakatimizda yoshlarning sportga qiziqishi va ularning kasbiy yo'nalishlari uchun kerakli sharoitlarni yaratishda ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, ularni yoritish va rivojlantirish maqsadida turli turlarga sport tadbirlari amalga oshiriladi. Bu esa milliy sportimizni rivojlantirib, mamlakatimizning dunyo miqdoridagi chempionlarini yetishtirishni ta'minlaydi. To'g'risida ma'lumot uchun, Olimpiya harakati O'zbekiston Respublikasi Sport vazirligi tomonidan boshqariladi va milliy sportni rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etmoqda.

O'zbekistonda Olimpiya harakati keyingi yillarda ijobiy dinamika ko'rsatmoqda. Mamlakatimiz xalqaro musobaqalardagi ishtirokini oshirib, Olimpiya o'yinlariga

yo'llanmani qo'lga kiritgan va medallarni qo'lga kiritgan sportchilar soni ortib bormoqda. O'zbekiston xalqaro sport tadbirlariga ham mezbonlik qilib kelmoqda, bu esa mamlakatni sport turizmi yo'nalishi sifatida tanitishga yordam beradi. Hukumat sport infratuzilmasini rivojlantirish va jismoniy faollikni rivojlantirishga sarmoya kiritmoqda, bu esa butun mamlakat bo'ylab yangi sport inshootlarining rivojlanishiga, sport klublari va jamoalarining tashkil etilishiga olib keldi. Bu sa'y-harakatlar O'zbekistonda sport nufuzini oshirish va ko'proq aholini sport bilan shug'ullanishga undadi.

O'zbekiston hukumati ko'proq odamlarni sport bilan shug'ullanishga undash uchun sport infratuzilmasiga sarmoya kiritib, jismoniy faollikni targ'ib qilmoqda. Bu mamlakat bo'ylab yangi sport inshootlari barpo etilib, sport klublari va jamoalarining rivojlanishiga olib keldi. O'zbekiston, shuningdek, ko'proq xalqaro sport tadbirlariga mezbonlik qilmoqda, bu esa mamlakatni sport turizmi yo'nalishi sifatida tanitishga yordam beradi.

Umuman olganda, O'zbekistonda mustaqillikka erishgandan so'ng olimpiya harakatining dinamikasi ijobiy bo'lib, mamlakat xalqaro musobaqalardagi ishtiroki va muvaffaqiyati, sport infratuzilmasi va targ'ibotiga sarmoya kiritib borishi izchil davom etmoqda.

O'zbekiston olimpiya o'yinlarida yuksak natijalarni qo'lga kiritgan ko'plab sportchilarni voyaga yetkazdi. Artur Taymazov kelib chiqishi osetin bo'lgan o'zbekistonlik erkin kurashchi. U uch karra Olimpiada chempioni (2004, 2008 va 2012 yillar), Sidney-2000 Olimpiadasi kumush medali sovrindori, ikki karra jahon chempioni, ikki karra Osiyo chempioni, uch karra Osiyo o'yinlari g'olibidir.

Artur Taymazov sportning erkin kurash turi bo'yicha O'zbekiston sharafini xalqaro arenalarda munosib himoya qilgan sportchilardan biri. O'zbekiston Olimpiya tarixida qo'lga kiritilgan 6 ta oltin medaldan 3 tasining egasi. 2000 yil Avstraliyaning Sidney shahridagi Olimpiada o'yinlarida 2-o'rin, 2004 yil Gretsiyaning Afina shahrida, 2008 yil Xitoyning Pekin shahridagi Olimpiada o'yinlarida 1-o'rinni egallab, O'zbekiston tarixida birinchi marta ikki karra olimpiada g'olibi degan nomni qo'lga kiritgan. 2012 yil Angliyaning London shahrida o'tkazilgan yozgi Olimpiya o'yinlarida ham 1-o'rinni egallagan.

Ruslan Nurudinov o'zbekistonlik og'ir atletikachi. Xalqaro maydondagi dastlabki g'alabasini 2009 yili Birlashgan Arab Amirliklarida o'tgan o'smirlar o'rtasidagi Osiyo chempionatida qo'lga kiritgan va oltin medalga sazovor bo'lgan. Ruslan Nurudinov 2011 yili Fransiyadagi jahon chempionatida shtangani siltab ko'tarishda kumush medalni qo'lga kiritgan. 2012 yili Janubiy Koreyada o'tgan Osiyo chempionatida g'olib chiqdi va London Olimpiadasida kuchli to'rtlikdan joy oldi. Keyinroq og'ir atletikachi Ruslan Nuriddinovning tekshiruvdan o'tkazilgan 2012 yilgi doping namunasi ijobiy natija bergan. Xalqaro og'ir atletika federatsiyasi uni vaqtincha sportdan chetlatib, Olimpiadada erishgan natijalari, jumladan ballari bekor qilinib, medal va sovrinlari musodara etilishi haqida ma'lum qilingan edi.

2013 yil og'ir atletikachi uchun har tomonlama muvaffaqiyatli bo'ldi. Dastlab mamlakat chempionatida g'alaba qozongan Ruslan Osiyo chempionatida ham uchta oltin medalni qo'lga kiritdi. Iyul oyida Jahon univesiadasi ikki marotaba rekord o'rnatib, chempion bo'lgan. 2016 yilgi olimpiadada og'ir atletikachi Ruslan Nuridinov siltab ko'tarishda Olimpiya rekordini yangilab, Riodagi o'yinlarda oltin medalni qo'lga kiritgan.

Oksana Chusovitina yetti bor (1992, 1996, 2000, 2004, 2008, 2012, 2016) yozgi Olimpiadada ishtirok etgan holda Ginnesning rekordlar kitobiga kiritilgan. Sportchi SSSR, Germaniya (2006–2012) nomidan Olimpiada o'yinlarida ishtirok etgan, ayni vaqtda esa O'zbekiston sharafini himoya qilmoqda. Chusovitina — 1992 yili jamoaviy bahsda olimpiya chempioni, uch karra jahon chempioni, Yevropa chempioni, Osiyo o'yinlari chempioni bo'lgan. U tayanib sakrashga ixtisoslashgan. Bugungi kunda Tokioda bo'lib o'tayotgan Olimpiada o'yinlarida ham ishtirok etdi. Bu uning sakkizinchi Olimpiadasi bo'ldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining «Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida»gi Qonuni. «Xalqso'zi», 2015-yil 5-sentabr.
2. Karimov I.A. Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q. -T.: "O'zbekiston", 1998.
3. Abdiyev A., Jumanov O., Ne'matov B. Sport alifbosi. -T.: 2007.
4. Avloniy A. Turkiy Guliston yoxud axloq. -T.: O'qituvchi, 1992.
5. Akramov A.K., O'zbekistonda jismoniy madaniyat va sport tarixi. O'quv qo'llanma. -T.: O'zDJTI nashr, 1997.
6. Axmatov M.S. Uzluksiz ta'lim tizimida ommaviy sportsog'lomlashtirish ishlarini samarali boshqarish. -T.: 2005.
7. Ahmedov B, Sohibqiron Temur (hayoti va ijtimoiy-siyosiy faoliyati). -T.: 1996.
8. Vardiashvili I. Afmadan Sidneyga qadar. Qarshi, "Nasaf", 2004.
9. Djalilova L.A. Olimpizm madaniyatini shakllantirish vositalari. -T.: «Fan-sportga» Respublika ilmiy-nazariy jurnal. №3- 2014